

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus HUMANIS. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. 2. Vtrum voluntarium dicatur ex eo tantùm quòd procedat à voluntate, vel appetitu vitali? an ex eo quòd sit volitum per modum obiecti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

tes liberatem, qui oriuntur voluntate repugnante. Si autem voluntarium accipias pro eo quod dependet à voluntate rationali, vel à libertate voluntatis: sic concedo totum; sed nihil contra definitionem positam. Hoc modo dicuntur illi motus involuntarij, qui displicent voluntati, & contra eius renisum exoriuntur.

D. V. B. I. V. M. II.

Virum voluntarium dicatur ex eo tantum, quod procedat à voluntate vel appetitu vitali, an ex eo quod sit volitum per modum obiecti?

Respondeo, Vtrumque requiri: procedere enim debet à voluntate seu appetitu vitali; quia est effectus vel operatio eius. Debet etiam esse volitum, ut patet à contrario. Nam nihil est involuntarium, nisi quatenus est contra voluntatem, tanquam obiectum nolitum à voluntate, quæ vel actu est, vel esset, si ignorantia non impediret.

Dices, Ergo ipsi motus voluntatis, ut amor, odium, lætitia, tristitia, non sunt voluntarij; quia non sunt voliti: alioqui per alium motum voluntarium deberent esse voliti, & ille rursus per alium; sicque esset progressio in infinitum.

Respondeo, Istos motus esse maximè voluntarios; utpote intrinsecè tales. Nam sunt ipsæ volitiones manantes à voluntate, eamque informantes, à quibus aliæ operationes dicuntur extrinsecè solum voluntariæ; ut ambulare, loqui, &c. Neque opus est ut alia volitione sint volitæ, sicut illæ quæ extrinsecè dicuntur voluntariæ; quia seipsis implicitè sunt volitæ: qui enim amat, vult amare; qui odit, vult odisse; non alio actu, sed eodem quo amat & odit obiectum.

ARTICVLVS II.

Vtrum voluntarium reperiat in brutis; id est, vtrum motus & operationes brutorum sint voluntaria seu spontanea?

Conclusio est, Esse imperfectè voluntarios. Ratio est, quia procedunt ex imperfecta cognitione.

Notandum est, nomen *Voluntarij* accipi dupliciter, vel potius tripliciter. Primò, Ut opponitur *Inuito*, sicque idem est quod *Spontaneum*. Ita accipit Aristoteles 3. Ethic. cap. 1. & D. Thomas passim hac quaestione.

Secundò, Pro omni actu vel effectu, qui à voluntate rationali quouis modo dependet; & sic omnes actus & effectus voluntatis, etiam necessarii, dicuntur voluntarij.

Tertiò, Accipitur pro omni actu & effectu qui procedit à voluntate, non tantum secundum substantiam operis, sed etiam secundum proprium modum operandi voluntatis. Nam dupliciter potest aliquis actus à voluntate procedere. Primò, modo naturali, videlicet, tanquam effectus à causa determinata; qui modus est proprius eorum, quæ naturaliter fiunt: sic procedunt actus necessarii. Secundò, modo voluntati proprio; videli-

cet liberè, tamquam effectus à causa indeterminata. Sicut enim proprius modus operandi natura, est operari necessariò, seu ex potestate determinata ad effectum; ita proprius modus operandi voluntatis, est operari liberè, seu ex potestate indeterminata ad effectum. Et quia hic modus operandi est proprius voluntati, & inuenitur in omnibus actibus voluntatis, quos cum plena rationis aduertentia habet in hac vita; ideo voluntarium à PP. & DD. sapè ita accipitur, ut idem sit quod liberum, ut opponatur naturali. Quo modo Augustinus lib. de Vera religione cap. 14. ait: *Vsque adeo peccatum est voluntarium malum, ut nisi voluntarium sit, non sit peccatum.*

Nunc, si Primo modo accipiatur voluntarium, non video cur motus & operationes brutorum non debeant censerì absolute voluntarij, id est, spontaneij; cum non minore propensione intrinsecè fiant, neque minus distent ab inuito, quam actiones humana. Vnde Aristoteles 3. Ethic. c. 2. & Damascenus l. 2. c. 24. absolute tribuunt brutis & pueris spontaneum. Neque refert, quòd cognitio ex qua illi motus procedunt, sit imperfecta; quia sufficit ut obiecta sensibilia per eam proponantur appetitui absque errore. Si tamen ipsum nomen *Voluntarij* vrgemus, ut hic videtur facere D. Thomas, sic imperfectè & improprie voluntarij sunt; quia appetitus est imperfecta & improprie dicta voluntas; quod insinuat D. Augustinus lib. 5. de Ciuitate, cap. 9. cum ait: *Iam verò cause voluntaria, aut Dei sunt, aut Angelorum, aut hominum, aut quorumcumque animalium: si tamen appellanda sunt voluntates animalium rationis expertium motus illi, quibus aliquid boni appetunt, vel mali euitant.*

Si verò accipiatur secundo modo, sic motus brutorum non sunt voluntarij, quia non pendent villo modo à voluntate. Amor tamen beatificus, gaudium beatificum, amor quo Deus se diligit, & Spiritum sanctum spirat, & ipsa Spiritus sancti spiratio, hoc modo voluntarij sunt: quia à voluntate cum plena cognitione. Similiter omnes actus nostri boni & mali, iuxta Calvinum lib. 2. Institut. cap. 2. voluntarij sunt; quamvis secundum ipsum, non sint liberi. Denique motus primi voluntatis sic voluntarij sunt, etsi imperfectè ob cognitionem imperfectam.

Quòd si tertio modo, scilicet omnino proprie nomen *Voluntarij* accipiamus, sic soli actus liberi dicuntur voluntarij; & quod liberè fit, voluntariè dicitur fieri. Quo modo Iacobi 1. dicitur: *Voluntariè enim genuit nos Verbo veritatis.* Et ad Heb. 10. *Voluntariè peccantibus nobis iam relinquuntur hostia pro peccato, &c.* Iuxta hunc modum amor beatificus non erit voluntarius, quamvis ex inclinatione voluntatis, & perfectissima cognitione procedat; quia non procedit à voluntate secundum modum operandi, qui proprius est voluntati; nempe tanquam à causa indeterminata, sed per modum naturæ. Idem dicendum de amore quo Deus se diligit, & quo Spiritum sanctum producit: Etsi enim hic amor quadam ratione perfectissimè sit voluntarius, ut dictum est; tamè secundum aliam rationem voluntarij aliquid ei deest, scilicet, modus ille proprius actibus voluntatis, qui consistit in processu à causa indeterminata. Voluntas enim diuina est determinata ad illù amorem, sicut cause naturales ad suos effectus.

Dices,

Actus voluntatis seipsis implicitè sunt voliti.

Voluntariè primo modo.

2. Mode.

3. Mode.

Voluntarij triplex acceptio.

Dupliciter aliquid procedit à voluntate.